III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

28. juuli 2022,

seoses ettepanekuga võtta vastu määrus, millega muudetakse väärtpaberite keskdepositooriumide määrust

(CON/2022/25)

(2022/C 367/03)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

13. aprillil 2022 sai Euroopa Keskpank (EKP) nõukogult taotluse esitada arvamus ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ([1]) (edaspidi „kavandatav määrus“).

EKP pädevus esitada arvamus kavandatava määruse kohta põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, kuna kavandatav määrus mõjutab 1) Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) põhiülesannet edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist vastavalt aluslepingu artikli 127 lõike 2 neljandale taandele ning EKPSi ja EKP põhikirja (edaspidi „EKPSi põhikiri“) artiklile 3.1, ja 2) EKPSi kaasabi rahandussüsteemi stabiilsusega seotud pädevate asutuste poliitika tõrgeteta teostamisele vastavalt aluslepingu artikli 127 lõikele 5 ja EKPSi põhikirja artiklile 3.3. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

Üldised märkused

EKP tervitab kavandatavat määrust, millega toetatakse nii liidu prioriteete kapitaliturgude ja kauplemisjärgsete tehingute valdkonnas kui ka ühte komisjoni 2020. aasta kapitaliturgude liidu tegevuskava keskset meedet piiriüleste arveldusteenuste arendamiseks. Muu hulgas lihtsustab kavandatav määrus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 909/2014 ([2]) (edaspidi „väärtpaberite keskdepositooriumide määrus“ ehk „CSD määrus“) alusel üleeuroopalise tegevusloa andmist ning tõhustab pädevate asutuste ja asjaomaste asutuste vahelist koostööd. EKP toetab kindlalt üldist eesmärki hõlbustada kapitaliturgude integratsiooni, vähendades tõkkeid piiriüleste arveldusteenuste osutamisel. Kavandatav määrus on üldiselt joondatud 2008.–2009. aastal alanud ülemaailmse finantskriisijärgse rahvusvahelise poliitikaga, mille eesmärk on tugevdada süsteemselt olulise finantsturutaristu, sealhulgas väärtpaberiarveldussüsteemide, vastupanuvõimet ja tulemuslikkust, mis on usaldusväärsete ja tugevate kapitaliturgude eeltingimus, ning edendada finantsstabiilsust ([3]).

([1]) COM(2022) 120 final.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 909/2014, 23. juuli 2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1).

([3]) Viide finantsstabiilsuse nõukogu uurimistööle pealkirjaga „Reducing the moral hazard posed by systemically important financial institutions – FSB Recommendations and Time Lines“, 20. oktoober 2010, avaldatud finantsstabiilsuse nõukogu veebilehel www.fsb.org.

Konkreetsed märkused

1. *Arveldusdistsipliini kord*

1.1 EKP toetab liidu seadusandja eesmärki muuta CSD määruses sätestatud arveldusdistsipliini korra kohaldamisala sihipärasemaks, pöörates tähelapanu turukäitumisele, mis pärsib arvelduse tõhusust, määramata seejuures automaatselt karistust konkreetse arvelduse ebaõnnestumise eest, sõltumata kontekstist ja asjaomastest pooltest. Arveldusdistsipliini korra kohaldamisala ja toimimine peaks põhinema proportsionaalsuse põhimõttel. Selleks tuleb muu hulgas eristada arvelduse ebaõnnestumisi, millel on negatiivsed finantstagajärjed finantstehingu kohustusi täitvale osapoolele, ebaõnnestumistest, mis kas ei tekita üldse ebasoodsat finantsmõju või mõjutavad üksnes kohustusi mittetäitva osapoole finantshuve. Viimati nimetatud arvelduse ebaõnnestumiste lisamine arveldusdistsipliini korra kohaldamisalasse ei oleks kooskõlas selle korra loogikaga. Seetõttu tuleks arveldusdistsipliini korra läbivaatamisel lähtuda eesmärgist karistada ainult selliseid arvelduse ebaõnnestumisi, millel on negatiivsed finantstagajärjed kohustusi mitte täitva osapoole vastaspoole jaoks.

1.2 Samuti toetab EKP selliste arvelduse ebaõnnestumiste kavandatavat väljajätmist arveldusdistsipliini korrast, mis on tingitud tehingu osalistest sõltumatutest teguritest, ning kus ei osale „kahte kauplejat“. EKP kutsub liidu seadusandjat siiski üles kaaluma võimalust täpsustada kahest kavandatavast erandist teise erandi kohaldamisala, sest siin on võimalikud erinevad tõlgendused. EKP arusaama kohaselt hõlmab kavandatav väljajätmine väärtpaberite makseta ülekandeid väärtpaberite keskdepositooriumi (edaspidi „CSD“) väärtpaberikontodele tagatise (de)mobiliseerimise kontekstis, sõltumata sellest, kas asjaomased ülekanded toimuvad eraõiguslike isikute vahel või EKPSi liikmete ja nende vastaspoolte vahel. EKP toetaks vastava selgituse lisamist kavandatavasse määrusesse. Sellega seoses tuleks komisjoni delegeeritud õigusaktides täiendavalt selgitada teise kavandatava väljajätmise ulatust, määratledes tehingud, mida ei käsitleta kahte kauplejat hõlmavana. CSDdel ei pruugi praegu olla võimalik tuvastada arvelduskorraldusi, mis on kavandatava määrusega ette nähtud arveldusdistsipliini korra kohaldamisalast välja jäetud. Tuvastamise hõlbustamiseks võiksid komisjoni delegeeritud õigusaktid sisaldada määratlusi, mis võimaldavad konkreetsed väljajätmised kindlaks teha, aidates CSDdel protsessi automeerida. EKP on valmis toetama liidu seadusandjat nende selgituste väljatöötamisel ning juhib tähelepanu, et komisjoni delegeeritud õigusaktide eelnõud on „liidu õigusaktide eelnõud“ aluslepingu artikli 127 lõike 4 ja artikli 282 lõike 5 tähenduses, mille kohaselt tuleb EKPga konsulteerida iga tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul ([4]).

1.3 Lisaks tuleks komisjoni delegeeritud õigusaktidega, milles määratletakse tehingud, mida ei käsitleta kahte kauplejat hõlmavana, võimaldada piisavalt aega, et CSDd ja finantsturu osalised saaksid oma süsteeme kohandada. Näiteks kui TARGET2-Securities (T2S) puhul jäetakse teatavad tehingud CSDde tasandil arveldusdistsipliini korra kohaldamisalast välja, oleks soovitav pidada turuga dialoogi, et aidata tuvastada võimalikke rakendamisega seotud probleeme ja nende võimalikke lahendusi. Kui asjaomased komisjoni delegeeritud õigusaktid näevad ette olulisi muudatusi T2Si ülesehituses, võtaks selliste muudatuste rakendamine märkimisväärselt aega. Seetõttu soovitab EKP näha ette, et 24 kuu pikkune periood, mis on kavandatavas määruses sätestatud CSD määruse muudatuste vastuvõtmise ja muudetud arveldusdistsipliini korra kohaldamisala jõustumise vahel ([5]), algab alles asjaomaste komisjoni delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisest.

1.4 Õigusaktidega ette nähtavad kohustuslikud asendusostud on märkimisväärne sekkumine väärtpaberitehingute tegemisse ja väärtpaberiturgude toimimisse. Arvestades mõju, mida Euroopa Komisjon võib kohustuslike asendusostude nõudega põhjustada (sealhulgas seoses asendusostu vahendaja puudumisega), oleks soovitav kohustuslike asendusostude võimalus tervikuna välja jätta. Kõik hilisemad muudatused selles osas tuleks jätta liidu seadusandja otsustada.

1.5 Kui liidu seadusandja otsustab kavandatavad sätted kohustuslikku asendusostumehhanismi käsitleva Euroopa Komisjoni rakendusakti kohta siiski sisse jätta, juhib EKP tähelepanu järgmisele. Esiteks tervitab EKP kavandatava määrusega ette nähtavaid kohustusliku asendusostumehhanismi muudatusi. Rakendusaktiga kehtestatava kohustusliku asendusostumehhanismi aktiveerimise tingimuste kohaldamist teatavate finantsinstrumentide või tehingukategooriate suhtes tuleks võrrelda kohustusliku asendusostumehhanismi mõjuga väärtpaberiturgude toimimisele. Samuti peaks rakendusakt arvesse võtma kohustusliku asendusostumehhanismi võimalikku mõju liidu

([4]) Vt arvamuse CON/2017/39 punkt 4.1. Kõik EKP arvamused on avaldatud EUR-Lexis.
([5]) Vt kavandatava määruse artikkel 2.

finantsstabiilsusele ja arvelduse tõhususele, ([6]) mis mõlemad on EKP nõuandepädevuse alla kuuluvad küsimused, mistõttu tuleks rakendusakt esitada enne vastuvõtmist EKP-le konsulteerimiseks. Ühtlasi peaks rakendusakt võimaldama turuosalistele piisavalt aega nõuete rakendamiseks ja tegevusvalmiduse saavutamiseks. Asendusostudele kohaldatava korraga seotud nõuete puhul on oluline, et asendusostude tegemise kulud ei oleks ebaproportsionaalsed alusvaraks olevas tehingus vahetatud väärtuse suhtes. Lisaks tuleks proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võimaldada teatavat paindlikkust turuosalistele, kelle suhtes asendusostu konkreetsel juhul kohaldatakse. Selle asemel, et kehtestada õigusaktiga kindel asendusostude meetod, tuleks kaaluda lähenemisviisi, mille kohaselt peavad turuosalised omavahel sellised üksikasjad lepinguliselt reguleerima. Samuti võib kohustusi täitvale osapoolele anda võimaluse otsustada, kas asendusostuprotsess käivitada või mitte. Selline paindlikkus võimaldaks kohustusi täitval osapoolel vältida asendusostude tegemiseks vajalike keerukate tegevuslike, tehniliste ja õiguslike muudatuste rakendamisega seotud ebaproportsionaalset koormust.

1.6 Lõpetuseks kutsub EKP liidu seadusandjat üles kaaluma väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute väljajätmist kohustusliku asendusostu mehhanismist. Väärtpaberite kaudu finantseerimise tehinguga ei looda tehinguosaliste vahel otsest avatud positsiooni, mis õigustaks asendusostu kohustusi mittetäitva osapoole vastu. Seega ei oleks kohustusliku asendusostu kohaldamine väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute puhul proportsionaalne seadusandja tahtega vähendada kohustuslike asendusostude abil arvelduse ebaõnnestumiste arvu.

2. *Pädevate asutuste ja asjaomaste asutuste vaheline koostöö: läbivaatamine ja hindamine*

2.1 EKP tervitab kavandatava määrusega asjaomaste asutuste rolli laiendamist CSDdele tegevusloa andmisel põhiteenuste ja panganduskõrvalteenuste osutamiseks ning CSDde korrapärasel läbivaatamisel ja hindamisel, võttes nõuetekohaselt arvesse selliste asutuste õigustatud huvi asjaomaste taristute sujuva toimimise vastu. Samuti toetab EKP kavandatava määruse tasakaalustatud lähenemisviisi seoses CSD põhiteenuste läbivaatamise ja hindamise sagedusega ning pikema ajavahemikuga, mille jooksul võivad asjaomased asutused esitada põhjendatud arvamuse CSDdele panganduskõrvalteenuste osutamiseks tegevusloa andmise kohta. Järjepidevuse tagamiseks oleks otstarbekas viia pädevate asutuste teostatavate panganduskõrvalteenuste läbivaatamise ja CSD määrusele vastavuse hindamise miinimumsagedus kooskõlla CSD põhiteenuste läbivaatamise ja hindamise sagedusega.

2.2 CSD põhiteenuste läbivaatamise ja hindamise osas näeb kavandatav määrus ette, et pädev asutus konsulteerib asjaomaste asutustega. Panganduskõrvalteenuste läbivaatamise ja hindamise puhul ei ole aga vastavat korda ette nähtud. Vastuolu kõrvaldamiseks soovitab EKP lisada kavandatavasse määrusesse asjakohane konsulteerimismenetlus panganduskõrvalteenuste läbivaatamiseks ja hindamiseks.

2.3 Nende EKPSi liikmete puhul, kes tegutsevad asjaomase asutusena, hõlbustaks selline konsulteerimismenetlus EKPSi ülesannete täitmist, mis on seotud liidus tõhusate ja usaldusväärsete arveldussüsteemide tagamisega. Lisaks sõltuvad panganduskõrvalteenuste osutaja tegevusloa saanud CSDd oma igapäevases tegevuses suurel määral keskpanga teenustest ([7]), mis põhjendab veelgi keskpankade kaasamise vajadust. Kommertspangarahas rahaarvelduste turvalisus ja tõhusus on eriti oluline emiteerivate keskpankade jaoks, kuna krediidi- ja likviidsusriskide ebapiisav juhtimine panganduskõrvalteenuseid osutavate CSDde poolt võib mõjutada rahaturgude sujuvat toimimist.

([6]) Vt kavandatava määruse artikli 1 lõike 2 punkt b.

([7]) Näiteks hoiustavad CSDd oma pikad sularahapositsioonid keskpankades avatud kontodel, korraldavad oma arveldustegevuse rahastamist ja rahastamise tagasivõtmist ülekannetega keskpankade hallatavates maksesüsteemides olevatel kontodel ning kasutavad likviidsete vahendite peamise allikana keskpanga pakutavaid krediidivõimalusi.

2.4 Keskpankadel on arveldus- ja maksesüsteemide järelevaatajatena ulatuslikud teadmised rahaarveldustest keskpanga- ja kommertspangarahas (sealhulgas nendega seotud panganduskõrvalteenustest), eelkõige finantsriskide juhtimise seisukohast. Keskpangad kohaldavad oma järelevaatamistegevuses raamistikku, mis on kooskõlas ülemaailmsete standarditega ning kajastab süsteemset vaadet. Seetõttu on soovitav kaasata need asutused CSD määruse kohaste asjaomaste asutustena panganduskõrvalteenuste korrapärasesse läbivaatamisse ja hindamisse.

3. *Pädevate asutuste ja asjaomaste asutuste vaheline koostöö: kolleegiumide moodustamine*

3.1 EKP toetab järelevalveasutuste kolleegiumide loomist, et suurendada järelevalvealast ühtsust ning hõlbustada teabevahetust kaasatud asutuste vahel ([8]). Loakolleegiumide struktuuri oleks siiski otstarbekas täiendavalt täpsustada, et tagada ühelt poolt erinevat liiki piiriüleste tegevuste hõlmatus ning teiselt poolt, et kolleegiumisisene koostöö oleks tõhus ega tekitaks koormust seoses mitmes kolleegiumis osalemise vajadusega. Loa andmine ei hõlma kõiki CSD teenuseid, millel on piiriülene mõõde. Seepärast teeb EKP ettepaneku laiendada loakolleegiumide volitusi, et need hõlmaksid ka muud liiki piiriüleseid tegevusi, sealhulgas arveldamist asjaomastes välisvaluutades ja koostalitlusvõimeliste ühenduste toimimist, välja arvatud CSDde koostalitlusvõimelised ühendused, mis annavad osa oma (asjaomaste koostalitlusvõimeliste ühendustega seotud) teenustest edasi CSD määruse artikli 19 lõikes 5 osutatud avaliku sektori asutusele ([9]). Samuti teeb EKP ettepaneku nimetada loakolleegiumid ümber piiriülese tegevuse kolleegiumideks. Lisaks on kolleegiumides osalemine äärmiselt oluline nende liikmesriikide asutuste jaoks, kus CSDde tegevus on turgude jaoks oluline. See võib olla vähem asjakohane nende liikmesriikide asutuste puhul, kus CSDde tegevus on piiratud, ning ei peaks seetõttu olema kohustuslik.

3.2 Grupitasandi kolleegiumide osas toetab EKP nende moodustamist, eelkõige kavandatavas määruses ette nähtud võimalust ühendada kolleegiumid üheks kolleegiumiks. Täiendava paindlikkuse tagamiseks võiks võimaldada päritoluliikmesriigi pädeval asutusel kutsuda kolmandate riikide pädevaid ja asjaomaseid asutusi vaatlejatena osalema loakolleegiumides ja/või grupitasandi kolleegiumides.

4. *Panganduskõrvalteenused*

4.1 Kavandatav määrus sisaldab CSD määruse muudatusi, mis võimaldavad arveldada sularahamakseid CSD korraldatavas väärtpaberiarveldussüsteemis teise CSD kaudu, kellel on õigus osutada panganduskõrvalteenuseid. Koos määratud krediidiasutuste kaudu arveldamise künnise kavandatava tõstmisega hõlbustaksid need muudatused arveldamist välisvaluutas ning edendaksid piiriülest arveldamist liidus. Samal ajal oleks piiratud võimalus kasutada makseta arveldamist juhul, kui raha- ja väärtpaberiülekanded ei ole teineteisest sõltuvad (ning suurendavad seega arveldusriski).

4.2 Sellegipoolest mõjutaks panganduskõrvalteenuste osutamise loa saanud CSDde (edaspidi „pangandus-CSDd“) poolt muudele CSDdele (edaspidi „kasutaja-CSDd“) panganduskõrvalteenuste osutamine pangandus-CSDde finantsriski profiili ning CSDde ja nende korraldatavate väärtpaberiarveldussüsteemide liikmete võrdseid tingimusi ning huvide konflikti – liidu seadusandja peab kõiki neid mõjusid täiendavalt käsitlema. Sellega seoses võiks kavandatavat määrust muuta, et lisada võimalus töötada välja regulatiivsed tehnilised standardid käsitlemaks punktides 4.3 kuni 4.8 kirjeldatud mõjusid panganduskõrvalteenuste osutamisele pangandus-CSDde poolt kasutaja-CSDdele.

4.3 CSD määruse artikli 40 kohaselt peab CSD tehingute puhul, mis on nomineeritud arvelduse toimumise riigi valuutas, arveldama oma väärtpaberiarveldussüsteemi raha poole läbi kontode, mis on avatud keskpanga juures, kui see on praktiline ja võimalik. Kavandatava määrusega ette nähtud muudatused ei tohiks kaasa tuua soovimatut üleminekut keskpangarahas arveldamiselt kommertspangarahas arveldamisele ega pärssida CSDde püüdlusi saavutada

([8]) Vt kavandatava määruse artikli 1 lõige 9.

([9]) CSD määruse artikli 19 lõige 5 võimaldab selliste koostalitlusvõimeliste ühenduste erikohtlemist.

arveldamine keskpangarahas. Sellega seoses tuleb märkida, et praegu võimaldavad kõik liikmesriikide keskpangad (ühe erandiga) riigivälistele liidu CSDdele ja nende liikmetele juurdepääsu keskpangarahas arveldamisele. Liiduväliste vääringute arveldamist keskpangarahas võib olla siiski keeruline saavutada.

4.4 Kuigi kavandatava määrusega ette nähtud muudatuste eesmärk on hõlbustada arveldamist välisvaluutas ([10]), võimaldavad need muudatused pangandus-CSDdel pakkuda kasutaja-CSDdele piiramatult mis tahes panganduskõrvalteenuseid. Pangandus-CSDde poolt kasutaja-CSDdele pakutavate teenuste ulatus peaks piirduma teenustega, mida osutatakse välisvaluutas arveldamiseks. See piiraks pangandus-CSDde liigselt laiaulatuslikku tegevust ja aitaks vältida liigsete riskide võtmist. Samuti aitaks asjaomane piirang vältida kasutaja-CSDde poolt pangandus-CSDde teenuste kasutamist, kui ELi vääringute puhul oleks võimalik arveldada ka keskpangarahas.

4.5 CSDde poolt kasutaja-CSDdele panganduskõrvalteenuste osutamine toob kaasa täiendavaid riske. Eelkõige põhjustaksid teenused, mida pangandus-CSD võib kasutaja-CSDdele osutada, CSDdele finantsriske (nt investeerimis-, krediidi- ja/või likviidsusriski) ([11]). Nende riskide suurus sõltub kasutaja-CSDdele osutatavate teenuste ulatusest ja CSDde tegevuse mahust pangandus-CSDde kontodel. Kui välisvaluutas arveldamine on koondunud ühte või kahte liidus asuvasse pangandus-CSDsse, võib see tekitada ülekandumisriski. CSD määruses sätestatud usaldatavusnõuetega on kehtestatud kindel usaldatavusnõuete raamistik ja käsitletud panganduskõrvalteenustega seotud riske. Meetmete kehtestamine riskide kontrollimiseks seoses pangandus-CSD poolt kasutaja-CSD-le osutatavate teenustega võib siiski osutuda keeruliseks olukorras, kus kasutaja-CSDd ning riske tekitav tegevus ja riskide kuhjumine ei ole pangandus-CSD otsese kontrolli all. Seetõttu võib liidu seadusandja soovida kaaluda pangandus-CSDde jaoks nõude kehtestamist töötada välja raamistik, milles täpsustatakse, kuidas kasutaja-CSDde tegevusest tulenevaid riske ohjata. Üldiselt pooldab EKP tasakaalustatud lähenemisviisi, mille eesmärk on tagada, et tegevuse võimalik laiendamine pangandus-CSDde poolt (ning laienemisest tulenev riskide suurenemine, kontsentratsioonirisk ja võimalik ülekandumisrisk) oleks vastavuses kavandatava eesmärgiga hõlbustada kasutaja-CSDde välisvaluutas arveldamist ega seaks ohtu pangandus-CSDde majanduslikku usaldusväärsust.

4.6 Kavandatava määruse kohaselt võivad pangandus-CSDd osutada sularahakliiringu- ja arveldusteenuseid mitte ainult oma liikmetele, vaid ka kasutaja-CSDdele. See võib põhjustada huvide konflikte, kus pangandus-CSD teeb otsuseid või kehtestab poliitika, mis soosib oma liikmeid või sama kontserni CSDsid. Eriti oluline on see kriisiolukorras, näiteks kui ilmnevad ettenägematud likviidsuspuudujäägid või katmata krediidikahjud. Seepärast peaks õigusraamistik sisaldama nõuet, mille kohaselt CSDd peavad kehtestama kindlad eeskirjad ja korra kõikvõimalike huvide konfliktide ning kasutaja-CSDde ja nende liikmete diskrimineeriva kohtlemise vältimiseks.

4.7 Pangandus-CSDde poolt kasutaja-CSDdele panganduskõrvalteenuste osutamine mõjutaks asjaomaste pangandus-CSDde riskiprofiili ning võib ühtlasi kaasa tuua lisakulusid ning suurendada äritegevuse keerukust. Kõik pangandus-CSDd ei pruugi soovida või olla võimelised suurendama oma krediidiriski ja likviidsusriski positsioone ning eraldama vahendeid, et laiendada arveldustegevust kasutaja-CSDde välisvaluutas. EKP mõistab, et panganduskõrvalteenuste osutamine kasutaja-CSDdele jääb iga pangandus-CSD äriotsuseks (erinevalt ühenduste loomisest ja avatud juurdepääsust teistele CSDdele, mis tuleb tagada süsteemselt ([12])).

([10]) Vt kavandatava määruse põhjendus 25.

([11]) Näiteks tuleb kasutaja-CSDde liikmete päevasisesed/üleööhoiused pangandus-CSD kontodel reinvesteerida, mis tekitab riskipositsioone. Päevasisese laenu pikendamine võib tekitada krediidi- ja likviidsusriski, kui üks või mitu pangandusvälise CSD liiget ei maksa summasid õigel ajal tagasi. Pangandus-CSD poolt mitmes väärингus pakutavad krediidiliinid oleksid ka turu-, krediidi- ja likviidsusriski allikas. Kasutaja-CSD kaudu emiteeritud/hoitavate väärtpaberite kupongimaksete või tagasivõtmistega kaasnevad ka pangandus-CSD päevasisesed või üleööriskid.

([12]) Vt CSD määruse III peatüki 2. jagu, mis käsitleb keskdepositooriumide vahelist ühendust.

4.8 Selleks et suurendada läbipaistvust panganduskõrvalteenuste osutamise tingimuste osas tuleks kõikides tulevastes regulatiivsetes tehnilistes standardites sätestada avalikustamisnõuded, mida pangandus-CSDd peavad järgima seoses pakutavate teenuste miinimumvalikuga, nende teenuste tingimused ning kaasnevad kulud ja riskid. See aitaks vältida pangandus-CSDga samasse kontserni kuuluvate CSDde eeliskohtlemisest ning seeläbi ka konkurentsieelise saamist teiste kasutaja-CSDde ees välisvaluutas arveldusteenuste osutamisel.

5. *Tasaarvestus*

5.1 EKP toetab kavandatavas määruses ette nähtud nõuet, mille kohaselt peavad pangandus-CSDd nõuetekohaselt jälgima ja juhtima kõiki riske, mis tulenevad nende kohaldatava arveldusmudeli raha poolega seotud tasaarvestuskokkulepetest ([13]). EKP arusaama kohaselt on liidus asutatud CSDsid, kes korraldavad väärtpaberiarveldussüsteeme, kus väärtpaberitehingutega seotud raha ja/või väärtpaberid arveldatakse netopõhiselt. Selliste CSDde suhtes ei kohaldata praegu erinõudeid, mis käsitleksid nende tasaarvestuskokkulepetest tulenevaid riske.

5.2 Tasaarvestuskokkulepetega seotud riskid ja nende riskide maandamiseks mõeldud nõuded kajastuvad mitmes finantsturu taristu põhimõttes, mille on välja andnud makse- ja arveldussüsteemide komitee (CPSS) ja Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsioon (IOSCO) ([14]). EKP märgib, et kavandatava määrusega ette nähtud nõue, millele on osutatud punktis 5.1, kehtib ainult pangandus-CSDde suhtes. Seda tuleks siiski kohaldada kõikide CSDde suhtes, kes korraldavad tasaarvestuskokkuleppeid kasutavaid väärtpaberiarveldussüsteeme, olenemata sellest, kas nad osutavad panganduskõrvalteenuseid või mitte. Arvestades selliste süsteemide suhtes kavandatava määruse alusel kohaldatava lisanõude tehnilist laadi, võiks seda nõuet täpsustada regulatiivsetes tehnilistes standardites, mille koostamisse on EKP valmis panustama.

6. *Maksejõuetus*

6.1 Otstarbekas on laiendada CSD määruses toodud maksejõuetuse määratlust ([15]), mis praegu piirdub maksejõuetusmenetluse algatamisega CSD korraldatava väärtpaberiarveldussüsteemi liikme (edaspidi „CSD liige“) suhtes. Selleks võiks asjaomase määratluse viia kooskõlla finantsturu taristu põhimõtetes sätestatud määratlusega ([16]) ([17]), mis osutab CSD sise-eeskirjades maksejõuetusena määratletud sündmustele, sealhulgas sündmustele, mis on seotud suutmatusega viia lõpule varade ülekandmine vastavalt asjaomase süsteemi tingimustele ja eeskirjadele.

6.2 On äärmiselt oluline, et kui CSD liige ei suuda mis tahes põhjusel oma kohustusi tähtaegselt täita, siis saaks asjaomane CSD võtta viivitamata meetmeid kahjumi kontrollimiseks ja likviidsussurve vähendamiseks. Seepärast võib liidu seadusandja soovida kaaluda täpsustuse lisamist selle kohta, et CSD-l on võimalus määrata kindlaks täiendavaid sündmusi, mida käsitletakse CSD liikme maksejõuetusena, kui CSD määruses osutatud maksejõuetuse haldamise eeskirjad ja kord ei ole piisavad süsteemis tekkinud oluliste sündmuste käsitlemiseks.

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud kavandatavat määrust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EUR-Lexis.

([13]) Vt kavandatava määruse artikli 1 lõike 19 punkti a alapunkt iii.

([14]) Vt CPSS-IOSCO finantsturu taristu põhimõtted, avaldatud BIS veebilehel www.bis.org.

([15]) Vt CSD määruse artikli 2 lõige 26.

([16]) Finantsturu taristu põhimõtete lisa H kohaselt: „maksejõuetus – sündmus, mida käsitletakse lepingus maksejõuetusena. Üldiselt on need sündmused seotud suutmatusega viia lõpule raha- või väärtpaberiülekanne vastavalt asjaomase süsteemi tingimustele ja eeskirjadele.“

([17]) Sellega seoses märgib EKP, et CSD määruse põhjenduses 6 rõhutatakse, kui oluline on tagada kooskõla CSD määrusega seotud õigusaktide ja rahvusvaheliste standardite vahel.

Frankfurt Maini ääres, 28. juuli 2022

EKP president
Christine LAGARDE